

Előfizetési árak:

Helyben	
Félévre	6 frt.
Három hónapra	5 „
Postán küldve:	
Félévre	7 frt.
3 hónapra	3 „ 50 kr.

Egyes szám
10 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiacz Vecseyház földszintjén a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.
Terjedelmes és többszöri hirdetés alkusz szerint
Nyitólár: 15 kr. soronként.

Bélyegdíj:

minden bejegyzésért külön 30 kr.

Előfizethető helyben: **Telegdi K. Lajos** és **Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. Egyébütt a postahivatalok utján.

A „Debreczen” magántávirata:

Pest, jul. 26. (Feladatott d. u. 1 órákor, érkezett d. u. 2 óra 20 perc-kor.)

A „Népkör” tegnap véglegesen szervezkedett. Elnökké Jókai Mór, alelnökké Horn Ede választottak. Igen nagy az egylet iránt az érdekltség: már eddig több mint 600 tagja van.

Debreczen, július 26.

○) Az 1790-ik év február 21-ik napja nagyszerű diadalünnepe volt a magyar nemzetnek.

Gróf Keglevich József és Nádasdy Mihály koronaörök ekkor tartották ünnepélyes bevonulásukat Budavárába az ország koronájával s az ehhez tartozó jelvényekkel.

Ötszáz ágyulövés közt történt a bevonulás, és a nemzet leirhatlan örömmel fogadta őket; mert a koronának, mely az országból oly sokáig távol tartatott, az országba visszahozatása, záloga volt a jobb jövőnek.

A fejedelem, II-dik József, ki még azelőtt két hónappal, 1789-ik évi december 18. az alkotmánya visszaállítását követelő nemzet törvényes kívánalmait, kemény rendszabályokkal fenyegetés mellett utasította vissza, — átlátta a megyék felterjesztéseiben foglalt azon elvnek igazságát, hogy törvények és országgyűlés nélkül Magyarországon monarchia fenállása nem is gondolható, és az 1790-ik évi január 28-án egy tolvonással lerontotta a csodamüvet, mit az ország alkotmánya elnyomásával, létrehozni, minden kitelhető erejével igyekezett.

A megyékre nézve visszaállott a gyűlékezési szabadság, tisztviselőinek szabadon választhatására vonatkozó joga; a szabad királyi s bányavárosok és a szabad kerületek törvényes jogköre visszaadott.

Nagy volt az öröm az egész országban, mert a kitarás győzelme ünnepeltetett a kemény megpróbáltatások után.

De a fejedelem, ki átlátta tévedését, nem lehetett tanuja a nemzet örömeinek.

II. József a koronának Budára hozatalakor már koporsóban halva feküdt. — Nagy tanuság rejlik ezen röviden vázolt eseményben.

Megértette azt II. Leopold, József utóda. Átlátta, hogy előde nemcsak a koronát hagyta rá, hanem azon tanuságot is, mikép a törvény- és alkotmányserű uralkodás kikerülhetlen szükségesség nemcsak Magyarországra, hanem az uralkodóházra nézve is, mely a török háboru alatt, a nyomott magyar nemzet által kellőleg nem támogatván, végveszély szélén állott.

De megértette ama tanuságot a nemzet is.

Mert az 1790-ik évi országgyűlésen, féltékeny levén alkotmányára, azt mindenkép igyekezett biztosítékokkal körülszancsolni.

A 630 tagból álló országgyűlés — alsó és felsőház együtt — legelőször is esküformát készített, melyet minden tagja vonakodás nélkül tett le; megesküdtek mindnyájan: hogy az országgyűlés beleegyezése nélkül, ajándékot, megfizettetést, hivatalt, méltóságot és kintüntetést senkitől sem fogadnak el.

Ezen eskü által kimondatott, hogy a II. József uralkodása törvénytelen volt; de kimondatott azon elv igazsága is, hogy csak szabad, független férfiak lehetnek hivatva az ország ügyei feletti határozatokban tetteleg részt venni.

Hasonlítsuk össze ezen állást a 1865—8-ki, és az 1869-iki országgyűlések tagjai helyzetével.

Mig az 1790-iki országgyűlés az ország függetlenségét törvényes biztosítékokkal vette körül, az 1865—8-ki törvényhozás, a közügyeknek delegatiók útján tárgyalása elfogadása által, az ország legsarkalatosabb jogaira nézve a véghatározati jogot megosztotta az idegeneknek tekintendő Lajtántuli tartományok delegatiójával, és a közöminiszteriummal...

Mig az 1790-ik országgyűlés a megyék, városok és kerületek jogait visszaállította, az 1869-ki országgyűlés, a sok kormányhivatalnokot is magyában foglaló többséggel, a törvényhatóságok jogai megnyirbálását megkezdte a bíróválasztási szabadság elvétele által, s valószínűleg folytatandja, a törvényhatóságok közigazgatási befolyása és politikai élete megszorításával.

Pedig az 1790-ki jobb helyzetet is azon törvényhatóságok vívták ki a hatalom ellenében, melyek bár nyomva voltak, de a legnagyobb időkben is fölkeltek az alkotmány védelmére, egyesült erővel.

Vonjuk ki a következtetést. Azon országgyűlés, mely a kormánytól függő hivatalnokok befolyásával viszi keresztül, a nemzet geniusával nem egyező célzatait, maradandó intézményeket nem alkothat.

És, ha jön a veszély, melynek elhárítására lelkesedéstől vezérlett nemzeti akarat szükségeltetné, a nemzet tétlen néző lesz; — mint a honvédtoborzás jeleneiből, s nevetséges eredményéből eddig is kitétszik.

Következésképp el kell jöni az időnek, midőn a II-ik József által halála előtt 24 nappal elismert igazság diadalát ünneplendi a nemzet, hogy t. i. mesterkéltséggel nem lehet a nemzetek akaratát végkép megsemmisíteni...

El kell jöni az időnek, midőn a

nemzet összesége érvényesítendő akaratát, mely az 1790-iki országgyűlésen is nyilatkozott, — hogy t. i. csak független férfiak lehetnek az ország ügyei feletti határozathozatalra képesítve.

El kell jöni az időnek, midőn az országügyeibe csak honfiak folyhatnak be; s teljesülni fog a baloldal programja: „delegationem delendam censeo.”

Ha egyéb nem, egy erős megpróbáltatás, egy kivülről jövő vihar, melynek elhárításában a nemzetre szükség lesz, — meghozandja azt.

Ujdonságok.

— Az emlékkert-társulat folyó hó 25-én tartott közgyűlésében elnökké Sombory Imre, pénztárnokká Tóth Antal, a meghalt vagy elköltözött választmányi tagok helyébe pedig választmányi tagokul: Fráter Imre, Lengyel Zsigmond, A. Nagy József, Makó István, Kovács Dániel, Király Mihály, Veszprémy Sámuel, Aliban Mihály, Simonffy Imre, Tüdös János, Kerekes József és Balla Mihály — választottak. — A dalegylet felhívására, az aug. 2-ki dalestélynél, a Csokonai-szobor tőkétjét illető felejtővelem ellenőrzése iránt Makó István és Aliban Mihály megbízattak.

— A hosszupályi utfélen a kegyelet által fentartott honvédsir helyén még tavaly ősszel felállított egy gránitkoczká emlékkő, melyen e felirat áll: „Honvédsir, 1849 augusztus 2.” Ezen a debreczeni csata napján elesett honvédtiszt emlékére, az eszme megörökítése végett, felállított emlékkőre figyelemztetjük a t. cz. közönséget, mely aligha volt eddig nyilvánosan értesítve e tárgyban.

— A polgári iskola mindhárom osztályának közzvizsgálja tegnap délelőtt tartott meg a főiskola imatermében, főtisztelendő superintendens ur, s csekély számu közönség jelenlétében. Különb en ezuttal kiemeljük, hogy e vizgán még a főiskola ez idei nagytiszteletű igazgató tanára is megjelent, mi még eddig az iskola 5 éves fenállása óta meg nem történt. A növendékek száma a három osztályban együtt 55 volt, a mi valóban szegény a debreczeni polgárságra nézve, miután ezen iskola nempártolása által a polgárság egyenesen saját érdekeinek működik ellene. Különb en a polgári iskolákról, azoknak jelentősége és feladatáról, valamint azon módokról, melyek szerint városunkban ez ügyön lendíteni lehet és kell is, lapunkban közlebb cikksorozatot kezdünk meg. A növendékek egyáltalában jó készütséggel értelmesen feleltek, s meglátszott, hogy az iskola vezetői tapintatosan igyekeznek a tervezetben kifejtett intenciók értelmében kifejleszteni a gyermekek értelmét, gondolkodási tehetségét és szellemi önállóságra juthatását. Különb en kiemeljük az általuk felmutatott szép eredmény folytán ör-

vényi Vilmos urat, ki a német nyelvet, vám-, váltó-, monopol-ismét és szépirást; Gulyás Lajos urat, ki a magyar nyelvet és történelmet, s Kállós Kálmánt, ki a rajzot tanította. Ez iskola egyik tanára, lapunk főmunkatársa Szabó Antal e vizsgával véglegesen búcsút vett ezen iskolától s ezután egészen a journalistai működésére fogja magát szentelni.

A növendékek közt több rendbeli jutalom osztott ki. A Csanak-féle 100 aranyos alapítványból 1—1 darab aranyat kaptak: Tóth Béla, Schenk Leo és Vida Károly, a III-dik osztályból; Szakál János, a II-dik osztályból; Bajza József, az I-só osztályból; Könyvbéli jutalmat nyertek még; Tisza Zsigmond a III-dik, Bészler János a II-ik, Stenczinger Károly, Szabó István, Mester József, Csórján Gábor az I. osztályból. A fanemesítésre kitűzött jutalmat Szabó István III-dik osztálybeli növendék kapta. A jutalmak kiosztása után főt. superintendens ur velős szavakkal fejtegette ez iskola jelentőségét városunkra nézve, s a tanárok fáradságáért a szülők nevében köszönetet nyilvánított. — Igen nagy sajnálattal vettük azon hírt, hogy ezen iskola eddigi felügyelője, ki ez iskola körül oly szép és mint tudjuk nem eléggé méltányolt buzgalmat fejtett ki, Veress László tanár ur lemond ezen iskola felügyelőségéről. Ez valóban kipótolhatlan veszteség lenne, s óhajtjuk, hogy e hiteles forrásból merített hírnök teljességbe ne menjen.

Uj, díszesen berendezett fűszerkereskedés. A Dragota féle fűszerkereskedést Sötér Miklós igen jeles fiatal kereskedő vette át, s azt oly csinosan, sőt mondhatni díszesen rendezte be, hogy azon kereskedés piacunknak valóban díszére válik. Ajánljuk e megifjodott kereskedést a közönség pártolásába.

A kereskedelmi ifjak önképző egyesületének közgyűlése tegnap Makó István helyettes elnökle alatt megtartott. A részleteket holnap számunk hozandja.

A külső vásártéren a vásári látványosságok előhírnökeként Evora ur gépszínháza már fel van állítva, s kivált gyermekeknek az ottani érdekes mutatványokat különösen ajánlhatják. Előadás kezdete fél 7 órákor.

A konyári sóstófürdői Anna-bál meglehetősen jól sikerült, ámbar most kevesebb közönség gyűlt össze Tomas mester ismert rózsafüzerei alá, mint elmúlt az évek Anna-napjain a diszitetlen terem falai közé; de azért vig volt a multság és feszelen, dacára a környéken alig pár napja a jég által okozott csapásnak. — Esti 8 órákor tarackdurrogás és tűzijáték hirdette a tánc kezdését s Balázs K. nyiretttyűje csakhamar csinos kis tánczoszort csalt a fényesen kimilligertyázott terembe. A tánczoló sorát futtában végig tekintve — néhány ismerős és vonzóbb arczon akad meg a szem; Nagy Irén k. a. Váradról, festői alak; Miskolczy Irma, Lonovics Ilka, Fényes Ilka, Frater Olga, Kranzl Ilka, Fogthü Vilma, Pérczy Emma, Szilágyi nővérek, Harangi Irén és Piroška, Bacsó Luiza, Bészler Emma és Brunner Ilka k. a. nyok; Tarczyne Csapó Piroška, Konec Elekné, Béer Kálmán és Schawal Károlyné hölgyek képezék a bál díszét. — A tánczosok nagyobb része városunkból került ki; az önkénteseknek minden neme képviselve volt Debreczen és Váradról. Néhány mágnás is részt vett e kedélyes kis multságban, — kik szinte fesztelenül és vidám hangulattal tánczolva várták be a reggeli 5 órák, a mikor is szétszólt a társaság — s a teremből kilépve az egész udvart — az alig néhány perczel még piros arczu ragyogó szemü — most almos kinézésű hölgyek, mamák és urak öntötték el — kiki igyekezve szobájába, részint kissé nyugodni, — részint készülni a hazamenetelre. — A kiszolgálás díszétére a fáradságtól bérlő Tornay-párnák pontos és olcsó volt.

A mi a tó állapotát illeti, most türehető mennyiségű vízzel rendelkezhetnek, mit a közlebbi nagyobb esőzéseknek köszönhetni.

Nyilatkozat. Nem egész ismerőim körében, általam nem ismert forrásból ama tudalom merült föl, mintha a várad debreczeni értesítőben bizonyos Epaminondas álnév alatt a „Debreczen“ tisztelt szerkesztője ellen intézett harapós közlemény tölem eredt, s hogy eszerint azon lap szerkesztője f. évi jul. 19. 13 sz. a. lapjában a gyanakvás fegyverével felém vágott volna.

Miután e feltevés engem mélyen bánt: alkalmat veszek magannak nem eléggé ismerőmet tisztelt tudomásba helyezni arról, miszerint a. Oláh Károly szerkesztő urat sérelmező cikket, — férfiatlan mőgyesség véde alatt, roszakaratu célzattal írni szokásom nem levén — nem én írtam; következőleg a „Debreczen“-ben főnebbi szám alatt megjelent torló cikkek kitételei, ésszerűleg reám legkevésbé sem vonatkozhatnak. — Debreczen, jul. 26. 1869.

Bodossy Pál.

Meghaltak: Jul. 22. közkór. Somogyi Józsefné, Szönyi Mária 55 év. hasmenés, jul. 23. hatv. Nagy Sándor f. Gábor 4 hón. béllob. Kovács Sándor f. Fer. 14 het. bélsorv., csapókülv. Ballai Sándor f. Zsuzs. 11 hón. bélsorv., közkór. Szalatnai Pál 40 év. tüdőszelh. jul. 24. hatv. Fazekas Endre f. Jul. 13 hón. bélsorv., Eperjesi János 25 év. tüdővész. czeglut. Szücs János f. Ist. 5 hón. nehézkór, jul. 25. özv. Gyulai Istvánné. Veres Erzs. 65 év. szelh.

Érdekeink Debreczenben.

II. (Folytatás.)

Veszélyes volna pedig ama javaslat a birtokos polgárságra, a nélkül, hogy a városi közönség érdekének használna; sőt a városi pénztár

*) Az „Értesítő“-nek szólott felelet sem nyilatkozó urra, sem más személyre nem vonatkozott, csak általánosságban volt tartva. Szerk.

még én is utánatok mehetek, míg ha most itt hagyom e jó állást a nyílt helyen mindnyájunkat rögtön legyilkolnak.

Zoltán végre meggyőzve az okoktól, karjába vette a kimerültségtől félig öntudatlan Etelkát és sietve távozott. Béla merően nézte mint tünik el szemei elől lassanként az elvesztett kedves alakja, míg az üldözők robaja mind közelebb hangzott; még egy pillantás, s aztán örökre eltűnt a kedves alak, az elhagyottak arcán két könnyecsepp — a pillanatnyi gyengeség jele — szállt alá, de csak hamar vissza nyerte bátor tekintetét.

Az uton nagy darab kövek heverték szerte szét; Béla észvehordta azokat, s midőn az ut kanyarulatánál előtűnt az első vad arczu fegyveres üldöző, a legnagyobb könek vetve vállát, nagy erővel gurította le. A meglődött kő zuga rohant le, utjában több követ megindítva. Az első üldöző meglátva az ivenben pattogó roppant kődarabot, vissza akart fordulni, de lova megbottlott, végig vágta őt a szoros utban, míg a kő felette elugorva az utánna jövőt ütötte. Rémitő ordítás keletkezett most az üldözők közt, a megindult köhalmaz többekezt megértett, s a zavarban elsültött saját fegyvereik azt hitették el velök, hogy odafenn sokan vannak. — Ijedve rohantak vissza, hátra hagyva sebesülteiket.

Míg a megrettent ellenség sietve húzódott vissza segélyért, nem tudva, hogy csak egy ember áll ellent, addig Béla nyugodtan ült egy kidőlt faderékra. — Szemeit merően szegé a szök lát-határra, képzeletében elvonult egész élet folyama-

egyenesen kárt vallana általa, mivel ama vélemény szerint azon új boglyás kaszállók után, melyek kinek-kinek kaszállóbirtoka felmerése folytán, a 3600 □ ölet tevő mennyiségen felül előállának, az új boglyánként fizetendő kötelezett 40 pftok elengedtetnének, mire pedig a városi pénztárnak igen nagy szüksége van; — és azon egysékes ismét, kiknek kaszállóbirtokaik kevesebbre ütnek, mint a mennyit boglyás számban fizettek, kártérítést nem kapnának.

De szenvedne főleg mindenesetre azon főcdek, mely az erdőfentartás és gyarapítás nagyszerű feladatát tűzi a városi közönség és előjárói teendő közé.

Ugyanis: a kaszállók örökhaszonvevői — mert tulajdonosok lenni megszűnnek — minden erős tilalom és rendszabályozás daczára is, közös birtalók leendvén a városi közönséggel, és az erdővel mintegy összenöve levén birtokuk: a kaszállók tisztásainak növelése, és különféle utakon kielégített ki kívánt tűzi és épületi faszerezésének ösztönétől folyvást kísértve lennének; míg másfelől csak jámbor ohajtás maradna az, hogy a kaszálló tisztások — az erdő gyarapítás természeté szerint — beültetessenek, vagy, ha beültetettek, erdőkké növekedhessenek. Szóval, nemcsak arra nem lehetne kilátás, hogy a mintegy 45,000 körüli holdat tevő erdőségekből több, mint fele tisztás rész beültetessék, de arra sem, hogy a még most valósággal meglévő valóságos erdő fenntartathassék; — sőt mivelcsaknem az egész erdőséget mindenütt magán birtokok vágják keresztül az erdő végképi elpusztulásának, a nagy számú kisbirtokosok, illetőleg cselédek, és a legeltetési gyakorlat által, nagy lökés adatnék. Pedig ezen drága kincset, az erdőt nemcsak fenntartani, hanem folyvást gyarapítani: városi közönségünknek — a jól felfogott gazdasági és egészségi tekintetéből is, — elutasíthatlan kötelessége.

Tehát, ha ezen kérdést, az arányosítással egyidejűleg célravezetőleg megoldani akarjuk: fődolog, elkülöníteni az egyes kaszállóbirtokokat a közönség érdekétől, úgy, hogy mind a városi közönség, mind az egyes tulajdonosok érdeke megőve legyen; — vagyis a városi közönség érdekét tagosítani kell, amit az ésszerű erdőgazdászati és a közönség ezen vagyona fenntartása érdeke mulhatlanul megkíván; s a mire a véghezvitt majorsági tagosítási munkálatok közt elég példát találhatni.

Az erdőnek a magán birtoktól elkülönítése mellözhetlen szükségét kimondta a múlt évben Debreczenben tartott erdészeti egyetemi közgyűlés, és a debreczeni gazdasági egyesület erdészeti szakosztálya is.

Mivel már a kaszállóbirtokosok tulajdoni joga elvitázhatlan; valamint másfelől a városi közönségnek azon joga is kétségen felül áll, hogy az erdővagathatás egyedülöt illeti a kaszállóknak nevezett erdőségekből is; — valamint a 3600 □ öles boglyánkénti örökvaltsági követelés is a városi pénztár javára esik: ebből következők:

a) Hogy a kaszállóbirtokosoknak tulajdoni joggal kell kiadni az ő föld illetőségeiket.

b) A kaszálló tulajdonosok mostani birtokaik 3600 □ öles boglyályu termértéke szerint kötelesek az örökvaltsági összeget kifizetni a

előtte. Látta magát mint gyermek, az édes szülei házban, katonásdit — kedvencz játékát — játszva; látta magát, mint ifju telve vágygallyal és reményvel, lelke régi ábrándjai egy pillanat alatt ismét mind megjelentek; látta magát, a harcban pusztító golyó zápor közt, ismét ballotta a csatariadalt. Majd bánatos szerelmének emlékei újultak fel lelkében, a boldog órák, az édes ábrándok perzei, a gyöttrő kín, a nyugodt lemondás, s öntudatlanul suttogta a csendesen nyugvó halottnak szelleméhez: meg vagy-e velem elégedve, jól viseltem-e gondját leányodnak?

Nyugodtan ült ott, bár lett volna ideje utólni a menekvőket, de minek? Az ő pályája ugy is be van már végezve; az ügy, melyért fegyverrel küzdött elvesztett, egyetlen szerelme tárgyát más bírja, s az legjobb barátja. Mit nézre ő a boldogság paradicsomát melyből örökre száműzve van!

Az üldözők ismét közeledtek. — Béla hogy időt nyerjen egy pár követ gürdített alá, de azok a szakadás oldalába kapaszkodva kikerülték azt. Két oldalról fent a magaslatokon szinte az üldözők fegyverei villantak elő. Itt nincs mit tenni többé! A menekvők már ezalatt biztonságban lehettek. — Nyugodtan ült ott Béla míg az üldözők közel értek, s lövöldözni kezdtek reá.

Még egyszer sohajtott ajka egy nevet, még egyszer áldta meg a hazát — aztán barna ruháján piros vér szivárgott alá.

A honvéd nem élt többé!

Beczner Frigyes.

TÁRCZA.

Életet szerelemért.

(Beszély.)

(Vége.)

— Etelka! elhunyt kedves anyjának lelke üdvére fogadtam, hogy gondot viselek reá; mikép álljak az örök bíró elé, ha e fogadásomat a legvégső pillanatban megszegem, ha akkor vonom meg segélyemet, midőn menekülését leginkább biztosíthatom. E komoly perczben anyjának szeleme leng felettünk, ő sugta nekem ez elhatározást, kövessék tanácsomat, ha lelke üdvét megtartani óhajtják!

— Barátom Béla! az áldozatot el nem fogadhatjuk, erőnk kevés arra, hogy utól ne érjenek, míg így ha mi elesünk is, de Etelkát nő létere csak megkímélik.

— Te ismered e népet Zoltán, tudod hogy az általok elfogott nőkre a halálnál iszonyubb bosszu vár. Vagy ha van erőd kövesd Dobozi példáját!

A hegyi utakhoz szokott lovak patkóinak csattogása mind közelebb hangzott. Béla megfogta az elhalványult Zoltán kezét.

— Kérlek, kényszerítlek titeket, mindenre a mi szent, fussatok gyorsan. Az üldözők kevesen lehetnek, én ezeket feltartóztatam, mi a szoros uton könnyű lesz; ezek megijedve segélyért fognak futni, ti ez alatt biztonságba juthattok, s

Debrecen 1869

67-73. szám

a h. i.

53, 54. szám

kiegészítő

városi pénztár részére, 3600 öles boglyanként 40 pfával; önként értetvén, hogy

c) A ki többet fizetett volna, annak a többletet vissza kell téríteni.

d) Osztályozni kell mindenkinek kaszálló-birtokát, tekintettel arra, hogy a birtokost a fához való s erdővágatási jog nem illeti, mivel az a városi közönségé; s tekintettel a várostól távol vagy közel fekvésére is a kaszállóknak.

e) Azon erdőrészt is, a hol a kaszállók kiadatni fognak, hasonlóképp osztályozni kell, még pedig tekintettel arra, hogy a föld és az erdőség együttes becsé legyen felvéve, s tekintettel itt is a közelségre és távolságra is. — És

f) Igy az ujonnan kijelölt erdőségen, az osztályok arányában kell kihasítani kinek-kinek birtokát, mely tulajdonává válik; a törvények hatálya és a városi közönség főfelügyelete fenmaradván továbbra is.

(Vége köv.)

Fővárosi értesítő.

** Kőmives Imre szintársulata a város-
ligetben felállított nyári szinkörben már megkez-
dte működését; nyitány gyanánt a Csizmadia
mint kísértet került a deszkákra. Na ugyan de-
rék választás! pedig bizony az első előadásra
jobb darabbal is beköszönthettek volna Thalia
vándor papjai.

** Antoinette népekesnö és cancan-
tánczosnó még mindig itt gyönyörködteti a kö-
zönséget. Különösen érzékiségre ható tánczának
meg van a törzpublicuma.

** Valami erőművész is érkezett
most Pestre, ugy hívják hogy Morra, ki a nyuga-
lomba lépett Toldi acrobataival fog mostanában a
Margit szigetén megbirkózni; s ha legyűrheti a
monsieur, 200 ft. úti a markát Toldi uramnak,
kire nagyon ráfér, mert korcsmajába belebukott
s most csak ugy éledegl ahogy lehet.

Pesti röppentyűk.

(Julius 24-én.)

Menkő kis idiota lap még az a „Nagyvá-
radi Lapok“ is! . . . Leírja, hogy Asztalos meg Ma-
darász elpárologtak vizsgálati fogságukból s hogy
őreiket mákonyval altatták el. De hát a mákonyt
hol vették? kérdezi. — Holott már több nap óta
olvashatta volna, ha a lapokat figyelmesen olvas-
sa, hogy semmiféle altatószert nem használtak az
elillant urak. „No csak — ugymond — Ballát is
szemmel kell tartani, mert az a cotteria, mely e
két jó madarat megszöktette, Ballát is ki fogja
szabadítani, mint azt már meg is kísérelé a mult
alkalommal.“ Ily badarságok olvasására két esze-
me villant meg agyunkban egyszerre. Egyik az:
hogy roppant együgyűség kell ahoz, hogy valaki
magyar földön oly szervezett társulatot képzel-
jen, mely az elfogott bűnösök és vizsgálat alatt
levő foglyok kiszabadítását tűzze ki feladatul,
mint ami nem sok dicsőséget nyujtana s nem is
sok nyereséget hozna a konyhára. Másik az: hogy
aki ily szánandó badarságot állít, — ha csak nem
az „Augsburgi“ számára gyártja a „Räuber-Ge-
schichten“-t, — bizonyára vagy ismeretségben
van az általa emlegetett cotterriával, vagy pedig
eulenspiegelkedik s a hiszékeny közönség rová-
sára akar a markába nevetni! . . . Jó lenne kér-
dőre vonni: mily kutforrásból meríti eféle híreit?
Ily hírlapokat is gyártanak a derék Debreczennek
közéleben? . . . Fi done!

Csakugyan kijutott mostanában Pesten a
Terézvárosnak az ő plebanusaiból! A minap már
emlékeztünk egy mulatságos papról, ki a völe-
génynek megtiltá, hogy 3 nap lefolyása alatt sem-
miféle husra ne vassék a fogá, — s ime alig pár
hét múlva, „zsák meglelte foltját“ Klempa tisz-
telendő urban, ki amannak méltó társa s verse-
nyezhetnek egymással a megürült püspökségekre.
Ez az özönvíz előtti észjárásu pater ugyanis leg-
közelebb nem akarta megesketni a protestans völe-
gényt a rom. cath. hiten levő menyasszonnyal,
míg amaz reversalist nem ad magáról, hogy a
születteendő gyermekek mindnyájan az anya vallá-
sát fogják követni. A völegény elbámult oly vas-
tag tudatlanság felett, hogy reverendát viselő
ember, ha nem tanulta is a jogot, legalább azt
meg nem tanulta, hogy az 1868. 53. t. cz. 12-ik
szakasza szerint a tértvények érvénytelenek. —
Nem ártana, ha az illető tisztelendő urak egy kis
rigorosumot tennének, mielőtt tisztas állomásu-
kat elfoglalnák s egy kis egyházi törvényt tanul-
nának, nehogy oly bakot löjének mint ez a bizo-
nyos Klempa ur. Legalább a hivatottaknak nem
kellene collegájuk miatt pironkodniok. . . . Az ily
egyén aztán megérdemli, hogy régiségárak szá-

mára kimulta után borszeszben tartogassák, intő-
például az utókornak! . . .

Az ultramontan „Magyar Alom“ giz-gazai
közt a többi közt azt a felvilágosítást veszszük,
hogy a püspöki jövedelemnek más rendeltetése
van, mint hogy azon bazilikát építtessünk, s utal
arra a „büszke Pest város“-ra, majd felépíti az.
Pest város képviselői e részben meg is tették már
kötelességüket, de mindez még csak egy csepp a
tengerben. Jobb lett volna, ha az ájtatos hívektől
kicsikart ugynevezett péterfillereket nem küldöz-
nék ki a grániczon át — a strázsamester kutjába,
hanem a lipótvárosi egyházat építenék föl inkább
isten dicsőségére. Vagy inkább kell most Arm-
strong-ágyukra a pénz? . . .

A „Magyar alom“ állítja azt is, hogy ha a
lincezi püspököt áristomba hurczolták volna, ez
csak a katolicismus gyalázatára leendett. Külö-
nös okoskodás, hogy egyetlen bűnben foganzott
gyarló embernek hibája, egész hitfelekezetre szé-
gyenletes volna. Ily állítások csak a Török János
et Comp. gyárából kerülnek ki, de miket egész-
séges gyomor nem képes megemészteni.

Bács-Földváron néhány nazarénus család
lakik, sokáig senki által nem zavartatva. Mosta-
nában azonban az ottani tisztelendő ur neki bo-
gázzott s egy szép reggel a helység házánál ár-
mást, baktert, kisbirót, harangozót összegyűjtvén
s válogatott kíséretével megindult házról-házra s
ahol csak egy nazarénus gyermeket tudtak, mind
megkeresztelték, holott e hitfelekezetenél a keresz-
telkedés nincs szokásban. Hiába tiltakoztak a
szülők, mert az ájtatos férfi, hol a szép szó nem
használt, a nyers erőszakhoz folyamodott. Ily bu-
taság XIX. században méltán ámulatot gerjeszt
az emberben s jogosult kéteyl fogja el aziránt,
vajjon az egészségügy fölött örködő közegek figye-
lemmel kísérnek-e minden ily tébolyra mutató
jelenséget?

Irodalom.

— Hamar László „Biboros hölgy“ czi-
mű 4. felvonásos drámája megjelent Aigner La-
jos bizományában Pesten. — A csinos kiállításu
könyvecskét, ajánljuk a t. cz. közönség pártfogá-
sába, s szintársulataink figyelmébe. Az előfizetők
részére a szeptiküldés folyamatban van. — A mű
bolti ára 1 ft 20 kr.

Külföldiek.

— Temetési quiproquo. Pár hét előtt
Rydzowban egy porosz-sziléziai faluban temetés
alkalmával igen furcsa s daczára a halál szomorú-
ságának comicus eset történt. Egy szerelmes há-
zaspár 20 év előtt megcsináltatta magának a két
koporsót. De év év után telt el, s még sem akart
egyik sem meghalni. — A két koporsó a nem igen
nagy kamrácskának jelentékeny részét elfoglalta,
s hogy mégis valami hasznát vegyék, friss és
aszalt gyümölcsöket tartottak azokban. Most ne-
hány hete a férj csakugyan meghalt, s a bánkódó
özvegy férje koporsójából minden gyümölcsöt a
magaéba rakott át, s abba a megboldogult drága
tetemeit elhelyezte. A felejthetetlen férj nagy ün-
nepélylyel, a haragok zugása s a gyászzene
hangjai mellett vitetett örök nyugalomra. A sir-
kertben a lelkes dicső beszédet tartott a meg-
halt kegyessége és becsületessége felett, s midőn
a koporsó a föld kebelének átadatott, a vizsgált-
hatlan özvegy kétségbeesésben alig volt vissza-
tartható, hogy a drága tetemeknek utána ne ugor-
jék. — A temetések, mint nálunk is, ott is torral
végződnek, s ezen is szerencsésen átestek, — s a
szomorú vendégség végre szélylyel oszlott. Volt a
vendégekkel több gyermek is, s ezeknek az öz-
vegy néhány aszalt gyümölcsössel akart kedves-
kedni, de — ki írja le meglepetését és szörnyit
ijedelmét — amidőn a kamrában fekvő koporsó-
ban aszalt körte és szilva helyett a földalatt pi-
henni vélt meghalt férj tetemeit találta. A halott
vivők ugyanis megtévedtek, s a férj helyett nagy
ünnepélyességgel az aszalt gyümölcsössel telt ko-
porsó temettetett el. Másnap aztán a temetés
minden szertartással együtt ismételtetett.

— A mormon államból. Ogden Cyty-
ből egy a Pacific pályától 3 mfe eső városból
tudósít egy mormon lap, hogy Wels püspök hét-
köznapon egy bormérő asztal mellett gondosko-
dik hívei táplálékáról, vasárnap pedig mormon
híveinek predikál. — De ha vallása nem tisztább

mint pálinkája, akkor ugyan nem igen fogja meg-
látni az ígért országot. Brigham Yung apostol
fia, Ioe, (Josef kevéssé, elegans kurtitása) még tul
látszik tenni ezen egyházi főmoltóságon, mert a
nevezett lap szerint jó szivarokat szí, jó pálinkát
iszik, soha nem részeg, kártyázik, megveri felesé-
geit és hirdeti az evangéliumot. „Auch eine schöne
Gegend,“ mondaná erre az Alföld szellemduskodni
akart s minden cikkét német idézetekkel meg-
spékeltő volt ujdondásza.

** Tragikomedia. Bécsben a meidlingi
pályaudvarban egy vándor-czigány muzsikustár-
sulat primása, Sárközi (vajon nem a mi híres
Sárközink-e?) épen midőn vonójával a „finálé“-ra
jelt adott, holtan rogyott össze. A társulatban lett
erre óriási confusio. — Állati ordítással vetették
magukat a „közös „apára“ s elkezeredten köl-
tögették szóval, ránczigálással, kéréssel károm-
kodással. Mikor látták, hogy mind ez hiába; el-
kezdtek földhöz csapdosni hangszereiket, sirva
tépték hajukat s ugy kísérték be a kedves primá-
suk holt testét a halottas kamarába.

Belföld.

** Szépné Mátrai Laura a kolozs-
vári közönség kedvence, Jeleneg Nyiregyházán
vendégszerepel; mint onnan írják a kedvelt mű-
vész előadásai mindig zsufolt ház előtt folynak.

** H.-M.-Vásárhelyre midőn a földből már
kiépiült indóházhoz az első mozdony megérkezék
nagy izgatottság szállta meg a várakozó közönsé-
get s hangos, éljen kiáltásokkal üdvözöltetett
a „Bellerophon“ nevű gőzgép, mely nemzeti zászlók-
kal, és koszorukkal feldisztatva, hozott magával
három teherhordó kocsit; — utasok is jöttek,
kik ott valódi magyar vendégszeretettel talál-
koztak.

** A „Somogy“ szerint a közelebbi na-
pokban, valóságos saskaraj lepte el a Balaton
vidéken Csehi és Orda határait. A hatósági intéz-
kedések azonnal megtétettek. E rendkívüli ven-
dégek Siófok felől a Balaton déli partjának hosz-
sában húzódtak hozzánk. Habár ideérkezettökre
az aratással meglehetősen tisztában voltunk, ha-
nem azért van elég czukmis számokra.

Kalföld.

— TÖRÖKORSZÁG. Az „Indep. Belge“-nek
írják Konstantinápolyból, hogy a török kormány
a budgetet legközelebb közö teendi, és hogy ezen
költségvetés nemhogy deficitet, de még felesleget
fog felmutatni. Ha ez igaz, akkor a török birodal-
om nemhogy nem beteg ember, sőt igen is egész-
séges. De mig ez előttünk nem fekszik, már en-
gedjen meg a nevezett lap tudósítója, ha állítását
némi okadatolt kéteyllyel fogadjuk. — Az a hire,
hogy az egyiptomi alkirály legközelebb csakugyan
megjelenend a szultán előtt, hogy magát kimentse,
s alattvalói hűségét bebizonyítsa. Ez ügyben elő-
legesen levelet is intezett a padisáhhoz.

— FRANCZIAORSZÁG. Rouhernak a se-
nator elnökévé lett kinevezetését Párisban az ő
tökéletes restitutiálásképen tekintik. Rouher köz-
lönye a „Public“ szerint az exminister már eze-
lőtt három évvel el volt határozva arra, hogy be-
adja lemondását, amidőn őt a vicecsászár nevése-
ges czimmet illeték. Hasonlóképen vissza akart
lépni 1869 jan. 19-én, de egy kéz visszatarotta,
és ezen kéznek engedett. A mostani krisis alatt
inkább ohajtott mint valaha visszavonulni, de
ugyan azon kéznek ismét engedett. — Duruyhoz
az extanügyministerhez a franczia császár hirszi-
rint egy levelet irt, melyben azt mondja hogy a
szív nem szerepelhet a politikában, de daczára
ennek ő a császár mindig a legjobb hajlammal fog
íránta viseltetni. E levél bizonyosan nem annyira
a volt ministernek, mint „Caesar élete“ mun-
katársának szól.

Közzgazdaszat.

— K a s s a, jul. 24. Az élelmi szerek ára a kö-
vetkező: Egy latos zsemle 2 kr, 1 font abajoc 2 ke-
nyér 5 kr, rozskenyér 4 kr, marhahus 24 kr, borju-
hus 24 kr, bányahus 16 kr, sertésbús 26 kr, szalon-
na 40 kr, szappan 50 kr, 1 tojás 2 kr, 1 iteze mák
22 kr, vaj 60 kr, sertészsír 46 kr, borsó 6 kr, lenese
6 kr, paszuly 6 kr, aszuszilva 8 kr, örlött dara 10 kr,
tatárka 7 kr; burgonya mérője 1 ft 20 kr, buza 3 ft
80 kr—4 ft 20 kr, kétszeres 5 ft 20 kr, rozs 2 ft 50
—70 kr, sernek való árpa 2 ft 55 kr, árpa 2 ft 40—
20 kr, zab 1 ft 90 kr—2 ft 5 kr, kása 5—5 ft 50 kr,
kukoricza 2 ft 50—70 kr.

— Debreczen, jul 26. Heti sertésvásár-
ra mind sovány, mind hizott sertést elég sokat
hajtottak, a kelendőség igen középszerű volt, a
sovány sertés ára némileg lejjebb szállt, a hizott

sértés beestelen volt; font számra 23-25 kron kelt. — Az elővásárra életet elég sokat hoztak, nem volt kapós, az árak köblönként: Buza 6 ft 60 —7 ft 20 kr, kétszeres 5 ft 60—6 ft, rozs új 4 ft 80—5 ft, 6 5 ft 20, árpa 4 ft, tengeri 5 ft 10—30 kr; — kenyeret keveset hoztak s drágán kelt. Dinnye már szekér számra is hozatott 100-a az apróbb 5—7 ft, a nagyobb 10—13 ft-on kelt.

— A Kolozsvár-nagyvárad-i vasutvonal Sztána környéki munkálata ezidőtájt a leglátogatottabb és közbámulat tárgya. E fölöttébb érdekes munkálatot Pfeifer Alfréd vezet. Hogy az olvasónak fogalma legyen róla, ide igtatjuk részleteit.

A Sztána melletti hegy, a legnagyobb természeti akadály, mi a Nagyvárad és Kolozsvár közötti vasutvonal elébe görbül. Még a múlt évben kezdtek alagútát furni a sztánai hegyen át, melynek hossza 120 öl. — Hanem a hegy átfurásával nincs minden akadály legyőzve. Az alagút kelet felé eső részénél, 20 öl mélységű és 400 lépés hosszú völgy tátong, közepén csörgedező patak-kal.

Ezt a völgyet betöltik, hogy a szemben levő hegy az alagúttal egy színvonalba tétessék.

A völgy betöltése következőleg történik. Az alagúttól kezdve, a szembe levő hegy oldaláig, mintegy 400 lépés hosszú, és 2 öl mély szelvény hidat építve, mely közepén több mint 20 öl magas. Vékony gerendákból van összeállítva ez óriási alkotvány és vaskapcsokkal összerakva.

A hid padlata egy színvonalon áll az alagúttal, s a szemben levő helyig be van deszkázva, s rajta nemesak gyalog ember járhat, hanem 50—60 rakott szekér is végig mehet földdel terhelve. A völgy betöltését e hídrol eszközlik.

Az alagútba több, egymással összecsatolt szekeret tolnak be, és azokat a kiásott földdel telerakják. Egyetlen ló segítségével, sokszor száz mázsányi terhet is vonatnak ki a völgy feletti hidra. Ezen szekerek úgy vannak alkotva, hogy egy szeg kihúzásával tartalma kiömlik belőle. Így ürítik ki azokat a hidon. Egy pár ember 10—12 szekérrel elbárik rövid idő alatt. A föld nagy mozájjal zuhan alá, s minden szekér föld lehányása után dörgésszerű moraj hangzik át a völgyön.

— Vasuti hírek. Az általános magyar közszénbánya-részvénytársulat Stírriában, Buchberg mellett, barnaszéntelegeket szerzett és azokat

a déli vasuttal a cillii állomásnál egy másfél mért-földnyi szárnyvonallal össze akarja kötni. A bécsi kereskedelmi ministerium a politikai eljárásra már megadta az engedélyt.

A kassa-oderbergi vasut építésének vezetőjét az igazgató tanács Renschler Vilmos urra, a déli vasut volt felügyelőjére bizta. — A magyar nyugati vasut építését szintén a déli vasut egyik volt felügyelője Klein Károly ur fogja vezetni. Ezen társaság vezérttkárává a magyar kir. fő felügyelőség eddigi felügyelője, Fakh Károly ur nevezetett ki, aki a vasutépítés befejezése után a vasut üzemi igazgatóságát fogja átvenni.

A török vasutakra vonatkozólag azt olvasuk egy konstantinápolyi levélben, hogy a szerbiai kormány nemesak beleegyezett abba, miszerint a fővasutvonal Szerbián keresztül Belgrádnak vezettessék, hanem most maga is kívánja ezt. Köztudomásu, hogy eddig főleg azon (valóságos vagy színleges) indok hozatott fel a belgrádi csatlakozás ellen, hogy a szerb kormány gátolja ez összeköttetést.

Bécsi tőzsde jul. 26. cs. arany 5 90. ezüst 121.75

H I R D E T É S E K.

40 aranyérem. 40 aranyérem.

Kártolt gyapju.

Selyemszörű birkák a **Mauchamps-Merino** eredeti nyájból, kaphatók Louis Graux-nál Juvincourtban (Aisne m.) Franciaországban.

Egyedül nyertek ezek nagy aranyérmet Londonban 1851-ben, New-Yorkban 1853-ban. Első osztályu érmet 1855, 1867. Párisban. Aranyérmet az 1856-ki párisi, 1866-ki billancourt-i kiállításon.

A Mauchamps-Merino-juhok kaphatók egyedül Louis Graux urnál az alapítónál, saját tenyésztéséből. A francia kormány, valamint a honosítási társaság jelentékeny jutalmakat tűznek ki ezen faj terjesztésére, melynek gyapjuja egy fényt, mint jelentékeny hosszúsága és ruganyossága által a Thibeti és Angora-gyapjut pótolja. Ez állatok a Rhambouillet fajával vetekednek. — A Gajaja-juhokkal való keresztezés által a legnagyobb eredmény érte el.

Graux Louis urat Bécsben Ellis Adolf képviseli, Ungargasse Nro 17. III. Bezirk, ki ezen juhok ára és tulajdonságait felől úgy szóval, mint levélben felvilágosítással szolgál. — Nála élő példányok és gyapjumustrák is megtekinthetők. 27—5—5

HENNEL M. I.

Debreczenben, főpiacz a Scheer-féle ház alatt.

Ajánlja jól rendezett raktárát mindenemű női divatcikknek, darabárúknak, a legelső gyárakból a legkitünőbb minőségben, a lehető jutányos árak mellett.

Van szerencsém egyszersmind tudatni a n. é. közönséggel, hogy a legfinomabb, valamint közönséges fehéreműveket, női, férfi és gyermek-ingekből mindig dúsán állított raktárt tartok, nem csak hanem megrendelésre egész menyasszonyi felszereléseket felvállalok, s a lehető leggyorsabban, jutányos árak mellett eszközök.

Főtörekvésem leendő úgy az árak kitünő minősége, valamint azok jutányossága által a n. é. közönség pártolását minden tekintetben kiérdemelnem, alázatos szolgálója

Hennel M. I.
üzlete főpiacz Scheer-féle ház

46.—6—12

Gabna- és gyapju-zsákok

ugy örök áron, mint használatra kaphaték a legkitünőbb és legjutányosabb árak mellett **Bleuer Albert** termény és bizományi üzletében Széchenyi-utcán a Jónász-szálloda alatt.

0. 2—2

Szerkeszti s kiadja: **Oláh Károly.**

A borsod-miskolczi gözmalomtársulat

miután a vállalatot még egyszer oly nagyra kiépíteni elhatározta, **magtart és lisztraktárt fog építtetni**, minek folytán tudatja a **vállalkozni kívánó építőmesterekkel**, hogy az építkezési feltételeket, úgy szintén a terveket f. hó 15-től kezdve a vállalat irodájában megtekinthetik és írásbeli ajánlatokat **aug. 15-ig beadhatják.**

A választmány.

54. 2—5

Első magyar gépszij-gyár francia malomkő-raktár és hozzá való műszerek.

Géphajtó szíjak és gépvezető bőrök

Első magyar gépszij-gyár francia malomkő-raktár és hozzá való műszerek.

Géphajtó-szíjak

ép darabokból a bel- és külföldi legjobbnak bizonyult módszerek szerint készítve, akár varrás nélkül, csupán ragasztva és tönkölve, akár varrva, angol vagy német módszerint, mű- és vízi-malomk. vasgyárak, gőzgépek, eséplőgépek, cukorgyárak, bánya-művek, varrógépek számára, továbbá szíjbőrök, valamint más technikai czélokra alkalmas bőrök, kocsigyártók, szígyártók, bőrönd készítőik, cipészek számára, továbbá varró- és fűzőszíjak, fogláló, sima, összekötő esavarak s kulcsok, mindennemű malom-műszerek, valamint eszák és czipők a hadsereg számára a legjutányosabb árakon kaphatók.

Eder testvéreknel
Pest, Zrínyiutca 2. sz. a.

5. 10—12

Belgiumi szab. 9—10

SZÉKÉR-KENŐ
5 nagy éremmel kitűltve.

Angol lackkátvány.
Fekete és vörös angol

patent asphalt-tetőlemez
Hydraulikus

CEMENT-ÉCSZ.
GYPSE.

és

tűzmentes téglák
jutányosan kaphatók

Stenzel Józsefnél
Pest, molnárutca 20. sz.

Debreczen. 1869. Nyomatott a város könyvnyomdájában.